

การสัมมนาสมาคมครูภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 31

“สอน Non-ไวยากรณ์อย่างไรให้นอนมา”

วันเสาร์ที่ 28 ตุลาคม 2566 เวลา 10.00 – 12.00 น.

รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom

กล่าวนำ โดย รศ.ดร. สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข นายกสมาคมครูภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย

นายกสมาคมฯ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนเนื้อหาที่ไม่ใช่ไวยากรณ์เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ รวมทั้งได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานสัมมนาครั้งต่อไปซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ 16 ธันวาคม 2566 เนื้อหาเกี่ยวกับการนำ AI มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยครั้งหน้าจะจัดแบบออนไลน์ที่เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

สรุปเนื้อหาโดยย่อจากวิทยากร

1. อาจารย์ธนาวิทย์ ใจเด็ด (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช)

วิทยากรนำเสนอการสอน Non-ไวยากรณ์ on VIDEO ในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายห้องเรียนพิเศษ ซึ่งเรียนภาษาญี่ปุ่น 10 คาบ/สัปดาห์ และมีระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับ N5 ไปจนถึง N2 จุดประสงค์ของรายวิชานี้คือต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดหาเหตุผล วิทยากรจึงเสนอการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวิดีโอ ひきだすにほんご ที่พัฒนาโดยความร่วมมือระหว่างเจแปนฟาวน์เดชั่น ประเทศญี่ปุ่น กับบริษัท NHK Educational ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวต่างชาติ (ในที่นี้เป็นชาวเวียดนาม) ที่มาใช้ชีวิตในประเทศญี่ปุ่น ตัวเอกต้องพบเจอกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ท้าทายและต้องแก้ไขโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นสื่อกลาง ภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในวิดีโอ นั้นเป็นภาษาญี่ปุ่นที่ฟังง่ายและค่อนข้างเป็นธรรมชาติแบบที่ชาวญี่ปุ่นใช้จริง วิดีโอมีทั้งสิ้น 24 ตอน และในแต่ละตอนจะมี Strategies (กลยุทธ์) ในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นของตัวเอง

หลังจากการใช้สื่อนี้ในการสอน ผลปรากฏว่านักเรียนชอบมาก เนื่องจากวิดีโอทั้ง 24 ตอนนี้มีความต่อเนื่องกัน ทำให้มีความรู้สึกเหมือนได้ดูซีรีส์พร้อมๆ กับได้พัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนไปด้วย ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งวิทยากรจะมีเอกสารใบงานเพื่อให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ด้วย ซึ่งเปิดกว้างให้นักเรียนเขียนเป็นภาษาใดก็ได้โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น ในใบงานนี้นักเรียนจะได้คิดวิเคราะห์ว่าปัญหาคืออะไร และหากเป็นตัวนักเรียนเองจะแก้ไขสถานการณ์นั้นอย่างไร จากนั้นจะให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ทั้งนี้ ใบงานที่สร้างขึ้นเป็นคำถามง่ายๆ ที่สามารถใช้ได้กับทุกคลิปวิดีโอ โดยไม่ได้เพิ่มภาระงานให้คุณครู

2. อาจารย์ ดร.กวิตา พองสถาพร (โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม)

วิทยากรนำเสนอการสอน Non-ไวยากรณ์ on POSTER ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่ไม่ได้เรียนแผนการเรียน ศิลป์-ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก แต่เป็นวิชาเลือกเสรีที่จัดให้กับนักเรียนจากหลากหลายแผนการเรียน ไม่มีพื้นฐาน ภาษาญี่ปุ่นมาก่อน จุดประสงค์ของรายวิชานี้คือต้องการให้นักเรียนอ่านตัวอักษรคานะได้ และหากนักเรียนจะสามารถพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นด้วยโรมานิจิได้ด้วยก็ถือเป็นผลลัพธ์ที่เกินความคาดหวังไปอีกขั้น

วิทยากรเลือกใช้โปสเตอร์ที่มีอักษรคานะตัวใหญ่และไม่มากจนเกินไป เนื่องจากจะยากสำหรับนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานในการอ่านอักษรภาษาญี่ปุ่นมาก่อน เพื่อให้นักเรียนฝึกอ่านและหาความหมายของคำหรือประโยคที่ปรากฏในโปสเตอร์ โปสเตอร์ส่วนใหญ่มาจากเพจ Tokyo Metro ทั้งนี้วิทยากรจะนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนช่วยกันคิดก่อนว่าโปสเตอร์ที่เห็นนั้นเป็นโปสเตอร์เกี่ยวกับอะไร สถานการณ์ใด จากนั้นจะให้นักเรียนค้นหาความหมาย ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ แอปพลิเคชัน Google Translate บางคนใช้ไม่เป็นก็จะให้เพื่อนช่วยสอนวิธีการใช้ให้ เป็นการสร้างบรรยากาศเพื่อนช่วยเพื่อนได้อีกด้วย จากนั้นจะให้นักเรียนเปรียบเทียบกับไทยว่ามีสถานการณ์ในลักษณะเดียวกันหรือไม่ หากเป็นในประเทศไทยจะใช้ถ้อยคำอย่างไร

หลังจากนักเรียนได้อ่านและรู้ความหมายในโปสเตอร์แล้ว วิทยากรก็จะนำไปสู่การคิดเพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์ว่าเหตุใดโปสเตอร์ส่วนใหญ่ในญี่ปุ่นจึงเลือกใช้ถ้อยคำที่เห็น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีคิดของชาวญี่ปุ่นด้วย

กิจกรรมที่ใช้เริ่มจากความสนใจที่วิทยากรมีต่อตัวโปสเตอร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชอบโดยส่วนตัว จากสิ่งนี้นำมาเชื่อมโยงกับการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน จึงไม่เป็นภาระกับตัวครูเพราะทำในสิ่งที่ชอบ

3. อาจารย์อนันต์ เอี่ยมวิวัฒน์กุล (โรงเรียนศึกษานารี)

วิทยากรนำเสนอการสอน Non-ไวยากรณ์ on TRAINING ผู้เรียนเป็นนักเรียนแผนการเรียนศิลป์-ภาษาญี่ปุ่น ชั้น ม.4 ที่เพิ่งเริ่มเรียนตัวอักษรคานะ ซึ่งในห้องเรียนมีนักเรียนประมาณ 40 คน โดยวิทยากรเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่มากขนาดนี้ไม่ว่าจะสอนอย่างไรก็คงไม่สามารถสอนได้อย่างทั่วถึง จึงได้นำแนวคิดทฤษฎีการสอนแบบ Peer Teaching Strategies (มีพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด) และ Flipped Classroom (ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองนอกเวลาเรียน) มาปรับใช้โดยการมอบหมายงานให้นักเรียนชั้น ม.6 เป็นพี่เลี้ยงคอยสอนตัวอักษรคานะและให้คำแนะนำแก่นักเรียนชั้น ม.4 ซึ่งการเรียนการสอนระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องนี้จะควบคู่ไปกับการสอนของคุณครูในชั้นเรียนด้วย

ระหว่างการดำเนินกิจกรรมนี้นักเรียนจะพบเจอปัญหาต่างๆ ซึ่งคุณครูจะทำหน้าที่เป็น Facilitator คอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำเพื่อนักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่งที่ได้หลังจากกิจกรรมนี้เสร็จสิ้นคือ นักเรียนได้ทำความรู้จักกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้น นักเรียน ม.6 ได้รู้จักการทำงานเป็นทีมและการแก้ปัญหา รวมถึงวิธีการนี้ยังเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อต่อยอดการเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อไปในอนาคตอีกด้วย

กิจกรรมนี้เกิดจากการสังเกตความชอบของนักเรียน นักเรียนทุ่มเทให้การซ้อมกีฬาให้กับรุ่นน้องเป็นอย่างมาก วิทยากรจึงนำสิ่งที่นักเรียนชอบมาคิดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน

ปิดการอบรมสัมมนาเวลา 11.55 น.

ผู้บันทึกการสัมมนา อ.กฤษณะ มณีสอดแสง (กรรมการและเลขานุการ)

ผู้ตรวจทานบันทึกการสัมมนา รศ.ดร.สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (นายกสมาคมฯ)

และ อ.ดร.สุนทรี คันธธรรมพันธ์ (กรรมการ)

การประเมินผลการดำเนินงานสัมมนา

งานสัมมนาครั้งนี้ผู้สมัครเข้าร่วมสัมมนารวม 269 คน (เป็นสมาชิก 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 ไม่ได้เป็นสมาชิก 206 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6)

ผู้เข้าร่วมงานรวม 157 คน ตอบแบบสอบถาม 154 คน คิดเป็นร้อยละ 98.09

การประเมินผลระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานใน 5 ด้าน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 : ความพึงพอใจงานสัมมนา

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1.วันเวลาเหมาะสม	4.88	มากที่สุด
2.ระยะเวลา (2 ชม.) เหมาะสม	4.89	มากที่สุด
3.เนื้อหาเหมาะสม	4.94	มากที่สุด
4.ได้รับประโยชน์	4.95	มากที่สุด
5.อุปกรณ์และระบบเหมาะสม	4.87	มากที่สุด
ภาพรวม	4.91	มากที่สุด

ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมมนาครั้งนี้

-เป็นประโยชน์มาก ได้รับไอเดียๆ ไปปรับใช้ในการสอนจริงได้ (7 คน)

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อการสัมมนาครั้งต่อไป

การสอนไวยากรณ์ให้น่าสนใจ (9 คน)

การจัดทำสื่อการสอนภาษาญี่ปุ่น (8 คน)

การสอนวัฒนธรรมญี่ปุ่น (7 คน)

การสอนการอ่านให้สนุก (7 คน)

การสอนสนทนา แม้ไม่มีคนญี่ปุ่น (7 คน)

การสอนคันจิ (6 คน)

การใช้เกมในการสอน (6 คน)

วิธีการสอน เทคนิคการสอน (4 คน)

การสอนการเขียน (3 คน)

การสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น (3 คน)

วิธีการสอนนักเรียนประถม หรือมัธยมศึกษาตอนต้น (2 คน)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน (2 คน)

การสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่องานบริการสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปภาพบรรยากาศงานสัมมนา JTAT ครั้งที่ 31 หัวข้อ “สอน Non-ไวยากรณ์อย่างไรให้นอนมา”

สอน Non – ไวยากรณ์ on VIDEO
(โดยใช้สื่อ VIDEO สอนการคิดวิเคราะห์)
นายธนาวิทย์ ใจเด็ด
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ

The slide features a white background with a black border. At the top, the title 'สอน Non – ไวยากรณ์ on VIDEO' is written in large black font, followed by the subtitle '(โดยใช้สื่อ VIDEO สอนการคิดวิเคราะห์)'. Below this, the name 'นายธนาวิทย์ ใจเด็ด' and the school 'โรงเรียนเบญจมราชูทิศ' are displayed. Two cartoon characters, blue figures with large heads and small bodies, are positioned on either side of the text. On the right side of the slide, there is a vertical strip of small video thumbnails showing various participants.

第12話「会話を気持ちよく終わらせる」

課題	相手の話が続いて会話がなかなか終わらない
ストラテジー	会話を終わらせたいというサインを出す ・会話を自然に終わらせることができる
効果	・相手を驚かせたり、相手のことを考えないで突然会話を終わらせたという印象を与えないようにすることができる

<課題>
相手の話が続いて会話がなかなか終わらない

スアンは太田に頼まれて花屋に花束を取りに来ました。次の披露宴で使う花束なので、披露宴が始まる前までに花束を持って職場に戻らなければいけません。しかし、花屋の店員との話を終わらせることができません。職場に戻る時間が気になってしょうがないスアンは、強引に会話を終わらせました。

This slide contains a table with lesson details, a section header for the topic, three small video thumbnails, and a paragraph of Japanese text. The table lists the topic, strategy, and effect. The text below explains a scenario where a character named Suan is in a flower shop and struggles to end a conversation with the staff before returning to work.

ほんじつ 本日のストラテジー
Today's strategy

しつもん 質問をして
あいてはな 相手に話してもらおう
Ask questions and
let the other person do the talking.

The slide features a red background with a large white flower graphic. On the left, a cartoon character is sitting at a desk. On the right, a white box contains the lesson strategy in Japanese and English. The video player interface at the bottom shows a play button, a progress bar, and a volume icon.

Non-ไวยากรณ์ on Poster

อาจารย์ ดร.กวิตา พongสลาพร
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1) ชั้นเตรียม 2) ชั้นนำ 3) ชั้นสืบค้น 4) ชั้นฝึกฝน 5) ชั้นประยุกต์ 6) ชั้นประเมินและสรุป

3) ชั้นสืบค้น

ให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ ช่วยกันค้นหาวา โปสเตอร์แต่ละแผ่น

- เขียนภาษาญี่ปุ่นว่าอะไร
- โปสเตอร์ต้องการจะบอกอะไร

ครู : เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในการสืบค้น สร้างบรรยากาศของเพื่อนช่วยเพื่อน

1) ชั้นเตรียม 2) ชั้นนำ 3) ชั้นสืบค้น 4) ชั้นฝึกฝน 5) ชั้นประยุกต์ 6) ชั้นประเมินและสรุป

5) ชั้นประยุกต์

ให้นักเรียนจับกลุ่ม 2-3 คน
สร้างสรรค์โปสเตอร์ระดับ 5 แผ่น

หัวข้อ : มารยาทในโรงเรียน

เงื่อนไข 3 ข้อ

- มีภาพหน้าของนักเรียนทุกคนในกลุ่ม
- ใช้คำภาษาญี่ปุ่นที่มาจากศัพท์เหมือนในตัวอย่าง
- เขียนคำอธิบายมารยาทในโปสเตอร์ให้ชัดเจนเป็นภาษาไทย

Lesson 01

☆ สอน Non-ไวยากรณ์ on TRAINING Q

การสอนอักษรคานะ ร่วมกับ กิจกรรมพี่สอนน้อง

อนันต์ เอี่ยมวิวัฒน์กุล
โรงเรียนศึกษานารี

แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Peer Teaching Strategy

- การสอนโดยเพื่อนร่วมชั้น (Class wide Peer Tutoring)
- การสอนโดยเพื่อนต่างระดับชั้น (Cross Age Peer Tutoring)
- การสอนโดยการจัดคู่ (One to one Tutoring)
- การสอนโดยบุคคลทางบ้าน (Home Based Tutoring)

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom Model)

F L I

มีพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด

การเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นอกเวลาเรียน

กิจกรรมพี่สอนน้อง

บทบาทครู = Facilitator

- กำหนดขอบเขตกิจกรรม (ระยะเวลา เนื้อหา แบบทดสอบ)
- เตรียมพร้อม สื่อ เครื่องมือ สภาพแวดล้อม (ตำรา, App, Zoom, Classroom)
- สร้างพื้นที่แชร์ประสบการณ์ ครู-นักเรียน-เพื่อน (บอกเล่าปัญหา ให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง)
- ประเมินผล คลิปสรุปกิจกรรม “คนไม่รู้ ก็ดูเข้าใจ”